BMO NR 1432

Dr. Julia Bort

Trærenes gester

Dr. Julia Bort

TRÆRENES GESTER

Oversatt
av
Ingrid Otterbech

fra tidsskriftet "Natura" 1938.

Bøk - Ask - Kirsebærtre - Ek
- Alm - Lønn - Bjerk

Vidarforlaget - Oslo
1974

Trærenes gester

av dr. Julia Bort

"Naturen bør være lægens eksamen" - "Der Arzt soll durch der Natur Examen gehen". Dette ord av Paracelsus betyr at naturen er lægens beste læremester. Han levet i en tid da den siste gjenklang av gammel mysterievisdom ennå kunne bety noe for lægens kunnskap. Dengang søkte man ikke efter kjemisk-fysikalske krefter og substanser i naturen. Man levet seg inn i elementene, man søkte de formende, åndelige krefter som virket i elementene og frembragte den synlige verden. Lægen har med mennesket å gjøre. Hvis vi går gjennom naturens eksamen, ville det kanskje være mulig å se dypere inn i menneskets vesen.

Goethe var en dyp menneskekjenner. Man bebreidet ham ofte at hans naturbetraktning ikke var vitenskap, men kunst. Dr. Rudolf Steiner førte Goethes naturbetraktning videre. Han forsvare ham og sa : Men hvis nu naturen selv er en kunstner ? Hvis naturen skaper ut fra kunstens lover, måtte vi ikke selv da bli kunstnere for å lytte til dens hemmeligheter og utforske de lover som den skaper efter ? Hvis naturen er en byggmester, en maler, en plastiker, måtte ikke vi også først bli det samme for å kunne komme i et nærmere, mere vennskapelig forhold til naturen ? Eller er naturen og alle skapninger på jorden blitt til av rytme og klang, av en musikk som vi ikke mere kan høre ? Vever det i naturen tonende, formende krefter av et ord, som vi ikke er åpne for ? "I uropphavet var Ordet, og Ordet var hos Gud og en Gud var Ordet. Alt det skapte er blitt til ved det, og uten det er intet blitt til av alt som er blitt til."

Skaperordet er forstummet i det skapte. Bare mennesket opplever den nåde, at Ordet kan lyde fra dets munn. I eurytmien er ordet blitt synlig geberde, som toner i det indre, i den kan man se og oppleve ordets strømmende, levende formkrefter. Ytre taushet, indre strøm, levende, formende krefter er også plantenes vesen. Skulle her være en bro som fører over fra mennesket til erkjennelse av plantenes verden ?

La oss se på noen av trærene.

Rudolf Steiner har gitt oss en nøkkel. Han har antydet hvordan enkelte trær står i forbindelse med kosmisk-planetariske krefter. Her har vi ofte talt om en slik sammenheng.

Vi har hørt at det er en forbindelse mellom bly og Saturn og vokalen U, mellom solen, gull og dobbeltvokalen AU. Dette tyder på en sum av kvaliteter, som er karakteristiske både for planetene, metallene og lydene. Saturns kvaliteter er : den indre varme, den grå farve, tyngden, kraften av høyde og dybde, det sammentrekkende og tilbakeholdende, som i det åndelige blir til erindringskrefter.

Solen har strålende, livgivende krefter, gyldent lys, likevekt mellom det bløte og det sprø (kobber og tinn).

Vi vil i det følgende se på noen av trærene i deres sammenheng med bestemte kosmisk-planetariske og eurytmiske krefter. Med denne nøkkel i hånden vil vi forsøke å åpne porten til en verden, hvor de enkelte fenomener slutter seg sammen og ordner seg til karakteristiske bilder. Alle planter og trær er tidsvesener, de blir til og dør bort i tidens løp. Blad, blomst og frukt blir til og forvandles i årsløpets rytme - spirer, vokser, visner. Stammer og grener kan bli stående i århundreder. Treet bærer uformet stoff fra jordens rike opp i de levende formkrefters rike. En form blir utplastisert, tegn blir inngravert i stammen og barken. Vi vil prøve å tyde disse former, denne håndskrift, og derved prøve å nærme oss det åndsvesen som skaper trærene ut fra sin sfære.

B ø k e n

Bøken er blitt kalt "skogens mor". Man kunne også si : Bøken er som et "ur-tre". Bøkens geberde er storslagen og av en opphøyet enkelhet. Loddrett streber den i høyden. Veden er tung, hård og sterk og gir stor varme når den brennes.

Før ask, ek og alm får den om våren lysegrønne, enkelt formede blad. Om høsten gløder den i røde, varme lysende farver. I oktober modnes frøene, som er fulle av nærende olje. Denne kan oppbevares i ti år uten å bli harsk.

Den eurytmiske geberde U gjør mennesket standhaftig. Den fører det inn i jordens dybdekraft (tyngdekraften) og på den annen side hever den mennesket opp over seg selv mot det åndelige. Slik står bøken der som et vesen, der forbinder høyde og dybde. Lys og varme, de øvre elementer, forbinder seg med jordkraft og jordtyngde. Men i harmonisk ro virker disse øvre og nedre elementer med hverandre, bøken viser ingen kamp, ingen dramatikk. Skikkelsen er enkel og hviler i seg selv, barken er glatt. Standhaftighet og ro er uttrykk

for en harmonisk utligning av alle indre motsetninger. Dette er bøkens geberde. Til sent på høsten bærer den sine frø; gjennom hele vinteren til ut på våren henger utallige frøkapsler på trærene. En bøkeskog om våren er et underlig syn. Der oppe er de unge, grønne blad ved siden av utallige gamle rester fra forrige år. De virker som materialiserte, fastholdte erindringer. Jorden er oversådd med nye bøkespirer med sine frøblad. De bærer en beskyttende lue på hodene, atter som en gammel erindring, som vil holde det unge liv tilbake.

Man blir minnet om Goethes ord :"Naturen behøver meget død for å kunne ha meget liv." Der oppe erindringer uten liv, skallet av det forgangne, der nede et overskudd av nytt liv i skapende aktivitet. Vi har før ofte skildret at vi i lyden U finner Saturnkraften, tilbakeholdende krefter, død og oppstandelse, ild og jordtyngde. Her hos bøken finner vi dem igjen. Spirende liv, døden med de varme, glødende farver, begge stammer fra den felles urgrunn, hvor liv og død ennu ikke er motstridende krefter. Barken og veden er lite og enkelt tegnet, grå farve, hvis man i det hele kan snakke om farve. Kanskje kan man si at grått er der før lyset var til, før lys og mørke begynte å kjempe med hverandre, slik at farven oppstod. Dikterne taler om "den grå oldtid" for å vekke en følelse for urtiden, dengang da skapningen begynner å løse seg av urgrunnen. Det er betegnende hvordan sprog-geniusen har dannet ordet Ur med lyden U, for å peke på alt det som viser tilbake til alle tings opphav og urgrunn.

Saturn er den planetariske urkraft, begynnelsen til vår jordutvikling. (Se Rudolf Steiner : Videnskapen om det skjulte). Efter alt hva vi har skildret, må det være berettiget å kalle bøken for ur-treet, Saturnkraftens tre.

A s k e n

Asken er født ut av vannets element. Som hos bøken er stammen slank og svinger seg rett oppover. Barken hos unge asketrær har et varmt, rødlig skjær. Oppover er den overdekket av svarte flekker, som om den var forbrent på enkelte steder. Barken hos gamle asketrær viser en tegning som om små bekker hadde rislet i svingende bølger og stivnet. Tegningen betoner retningen nedenfra og oppover. Grener og kvister kan se ut som bølgende vann, stivnet til materie. Dette

kan man iaktta på utvoksete trær ved bekker og sjøer, særlig om vinteren og tidlig på våren. Egenartet og typisk er de nesten sorte, tykke knoppene aller ytterst på disse bølgende grener. De ser forkullet ut. Om våren springer de ut i små røde blomster, som også ser forbrent ut. De faller snart av. Men de følges av bunter med fjærdelte blad, de sprudler ut som en fontene. De grønne frøbunter ser ut som perlende vanndråper, som av tyngden er trukket nedover i lengden.

Sprudlende liv og vitalitet, bevinget dynamik nedenfra og oppover, det er askens geberde. I det hele er den et bilde på elastisk gratie. Men tar man en gren og betrakter enkelthetene, blir man forbauset over at de ikke er mere findelt og fint formet. En kraftig vekst og naturlig gratie bor i asken. Den minner om en helteskikkelse fra den førkristne tid, da solens kraft åpenbarte seg i vital, ungdommelig livskraft. Før i tiden ble spydene laget av askens elastiske ved.

Ild og vann virker sammen i asketreet. Men den uttørkende varme eller ild i knopper, blomster og stamme blir snart slukket og overvunnet av den sprudlende kraft i vannets element. Ilden blir til elastisitet, hårdhet og dynamisk svingkraft. Asken er forbundet med solen og med lyden AU. I A dukker vi ned i en livsstrøm som streber fra jorden og oppover. U kan uttrykke flammer som svinger oppover. Begge virker sammen i den høyere enhet AU, som danner hjertet i den urgamle AUM - et uttrykk for solkraften. Også hos asken finner vi to ting som er forbundet til en høyere enhet. Det er karakteristisk for askens vekst at den først svinger seg rett opp over jorden, og derefter deler seg i to stammer som begge streber i høyden ved siden av hverandre, harmonisk og likeverdig. Askens farve er grønn. Grønt er en farve hvor lys og mørke har sluttet fred med hinannen og er kommet til indre ro. I den farven lever asken seg helt ut. Den er et bilde på livet og vil likesom ikke vite noe om døden. Når vi går gjennom en skog om høsten, ser vi bøk og lønn med røde og gule blad, men midt imellom ser vi en øy av det lyseste, nesten vårlig grønne. Det er sikkert en ask, den beholder sine grønne blad til de faller av. Den vet intet om døden, derfor heller ikke om de farver som dukker opp der hvor døden berører livet.

Kirsebærtreet

I en blandet løvskog finner vi også kirsebærtreet. Midt i den lysegrønne vårskogen ser vi den hvite blomsterkronen. Det kultiverte kirsebærtre har de samme egenskaper som det vilde, bare i høyere grad. Derfor vil vi betrakte dette. Vi fordyper oss i stammens vekst og barkens tegning. Det viser seg en helt annen dynamik, en annen kraftretning enn hos asken. Barken er nesten sort. Av en indre sentrifugal kraft blir den drevet utover og oppsplittet i sirkler, strømmen går ikke nedenfra oppover, men utover i bredden. Den oppadstrebende kraft blir holdt tilbake og bragt inn i en annen retning. Veden blir tett, men viser bløte, utflytende former, som når bølger av lys og mørke flytende vever inn i hverandre. Slik oppstår det brune. Med lyse striper, og over det hele ligger et skjær av violett. Dette bilde finner man igjen ved et bestemt kjemisk eksperiment som man kan gjøre med en sølvoppløsning. Man lar en dråpe chromat falle på en glassplate som er dekket av sølvnitrat-gelatin. Reaksjonen mellom chromat og sølv forplanter seg i rytmiske bølger. Det oppstår en tegning av bølgeformete konsentrisk utbredende ringer. Den fremsprudlende sentrifugale kraften i sølvet viser seg ved dette eksperiment.

Kirsebærtreets vesen lever seg ut i blomstring og frukt. I vårens første lys når det enda er kjølig, og det fremdeles er sne i luften, står kirsebærtreet allerede i full blomsterprakt - et enestående bilde : De nesten sorte, sammenpressede stammer, en overdådighet av snehvite stjerneblomster. Man blir minnet om dikterens ord : "Det er som om himlen stille hadde kysset jorden..." Himmel og jord, lys og mørke møtes likesom, idet de berører hverandre lett og igjen fjerner seg. Med månekreftene må vi sammenligne kirsebærtreet. Det eurytmiske uttrykk for dette er EI, en lett, fin strykning, dette kjærlig å bøye seg henimot noe, for så atter å fjerne seg. Dette er det karakteristiske for lyden EI. Den virker meget velgjørende på et barn som ikke er helt inkarnert. EI er en lett, svevende geberde, som unnflyr tyngden. AU er en stor geberde, som omfatter høyde og dybde. EI skiller det kosmisk lette deroppe fra det jordisk fortettede dernede, dette blir bare berørt, ikke omfattet eller gjennomtrengt. Til kirsebæret hører frukten : to og to kirsebær sammen. Bare et barn kan helt oppleve denne kjølige, rene, søte

smak. Vi kan sammenligne kirsebæret med vindruen. Denne vokser nær jorden, den må ovenfra innhylles av sommerens solvarme og nedenfra av den jordvarme som stråler tilbake fra jorden like til høsten. Slik får frukten en jordmoden søthet. Kirsebæret som bæres av treet høyt over jorden, modnes allerede i den første varme om våren, før solen har nådd sitt høydepunkt ved St.Hans.

I dette treet står ennu store polariteter, letthet og tyngde, lys og mørke overfor hverandre. Kirsebærtreet er et bilde av de kosmiske månekrefter, det mørke forherdede og det himmelske før fødselen. Det åndsvesen som skaper i trærne står foran en avgjørelse. Det er to veier : Enten tilbake til de kosmiske høyder, men da ville det nedre bli utsatt bare for innflytelsen fra det jordisk-måneaktige, og ville hjemfalle til det forherdende og uttørrende, eller dypere inn i materien, gjennomtrenge den, forvandle og forløse den.

Mystikerne talte om at alle skapninger måtte gjennomgå syndefallet og trenger en forløsning. Dikteren Albert Steffen uttrykker dette i et lite dikt : "Lässt uns die Bäume lieben" :

Lässt uns die Bäume lieben,
Die Bäume sind uns gut.
In ihren grünen Trieben
Fliesst Gottes Lebensblut.

Einst wollt das Holz verhärten
Da hing sich Christ daran.
Dass wir uns neu ernährten
Ein ew'ges Blüh'n begann.

Han taler her om det store vendepunkt - mysteriet på Golgata - forløsningen for hele menneskeheten og alle skapninger. Den kosmiske solkraft som engang virket utenfra, skapende og belivende, den er nu dradd inn i jorden for å virke helbredende og styrkende innenfra og ut. Eurytmisk har vi i E og I de lydene som trekker sammen det kosmisk ytre i et midtpunkt og derfra stråler kraftig innenfra og ut. Likesom kimen er gjemt i et frø, slik hviler i månelyden EI de to jordlyder E og I (jordens Marskraft og Merkurkraft).

E k e n

Eken er et ensomt tre, stillet helt på seg selv. I dets holdning og geberde åpenbarer seg samlet, sammenstuet kraft, en avvisende selvhevdelse. Stammen er sammentrengt, som om den var oppstått ved en gjentatt anstrengelse, den kjemper seg rykkevis oppover. Eken kan sammenlignes med en bøyet kjempe. Grenene er knudrete og krumme,

mange av spissene er visnet, uten blad. Barken på gamle trær har nevestore barkeknuter. Tegningen har ingenting som minner om levende, rislende vesen, alt er sammenstuet og sterkt formet.

Karakteristisk er knudrete hevelser på stammen. På disse bryter det frem små grener og blader. Bark og frukter inneholder en bitter, garvesyreholdig substans. Den blir brukt som medisin, enten der hvor en svak organisme vil flyte ut, eller der hvor de indre livskrefter ikke yder nok motstand mot de astrale krefter som stormer imot den. I begge tilfeller blir organismen stillet mer på seg selv, ved at de vitale krefter blir styrket og trukket sammen.

Sent på våren spirer løvet. Det har i begynnelsen et rustrødt skjær, uttrykk for et indre forsvar mot noe utenfra. I knipper sitter løvet i spissen av grenene. Tett sammen presser det seg langsomt ut, mens det hos asken folder seg ut i overdådig livskraft. Bladenes form er asymmetrisk, rund-lappet. Denne bladform viser en dynamik som om noe innenfra kraftig motarbeider en ytre motstand. Hos bøken er det så at det øvre og det nedre, det ytre og indre gjennomtrenger hverandre i harmoni uten kamp. Hos asken er det strømmen nedenfra og oppover som vinner overhånd. Hos eken ser vi en kamp mellom det ytre og det indre.

Den eurytmiske geberde som svarer til dette, finner vi i E, den tilhører Mars-sfæren. Strømmende krefter fra høyre og venstre, oppe og nede, samles og møtes i et punkt og blir derved forsterket og sammentrengt. Mennesket opplever i E-geberden at det står fast på seg selv og sterkt i verden. Det føler seg innesluttet i sitt legeme og blir derved seg selv bevisst som jordvesen. Men i denne innesluttethet kan man ikke bli stående. Dette at alle krefter samles i ett punkt i E-geberden, er bare et moment i utviklingens gang. Det er vendepunktet. Ut fra dette trange punkt, hvor en strøm av krefter har samlet seg, vil det igjen vide seg ut. Men nu er kreftene fanget inn i legemets fengsel og må kjempe med denne motstand. En annen eurytmisk geberde som kan danne bro mellom E og I, finner vi i den såkalte "Ballen und Spreizen" -"Se inn i deg, se om deg". "Ballen" - se inn i deg - er en bevegelse som utføres på følgende måte : Man legger armer og hender i kors på brystet, presser dem hårdt sammen, bøyer ryggen og går noen faste skritt fremover. Man tenker seg at man kjemper mot en makt som vil trykke en til jorden. Derved vokser den indre kraft, man blir stående, retter seg opp med en bevegelse som strømmer innenfra hjertet ut i armer og hender.

Man fylles av en kraft fra det innerste av sitt vesen til likevekten er funnet. Da vokser den indre kraft over den ytre makt - og i geberden "spreizen" - se om deg - kan mennesket med glede og kraft bære sitt eget vesen inn i verden.

Ved geberden E trekkes alle krefter sammen i det indre, fra "se inn i deg" presses kreftene igjen utover. Ved dette punkt i evolusjonen før likevekten mellom inne og ute er helt oppnådd, finner vi eken. Men legemet, ekens ved, er blitt hård og fliset. Saftstrømmen kan vanskelig trenge igjennom overalt like til den ytterste periferi, derfor kan hele grener og kvister tørke bort. (Det er klart at dette skyldes inngrep utenfra, f.eks. vær og klima. Men dette blir alle trær utsatt for, og bare hos eken oppstår dette karakteristiske fenomen på grunn av indre anlegg). Den kraft som er trukket innover, den måtte sprenge og brekke det gamle, hårde hylster for å kunne folde seg helt ut. Men den er samtidig en kraft som forvandler, oppløser, forløser, en kraft som "mit sanftem Zwingen alles wird erweichen und durchdringen" (Novalis) - "med mild tvang vil bløtgjøre og gjennomtrenge alt". Det er den kosmiske, helbredende kjærlighetens kraft, som fører jorden ut av dens Marsepoke til dens Merkurepoke, som begynner nu.

A l m e n

De trærene som vi hittil har talt om, viser ved første blikk sitt karakteristisk utpregede individuelle vesen. Almen er et gåtefullt tre. Vi forstår den bedre når vi iakttar hvordan den forholder seg til årsløpet, og når vi sammenligner den med andre trær. Da først finner man den geberde og indre dynamik som har dannet dens skikkelse.

Den er et vår-bud. I slutten av mars, når bøk og bjerk såvidt får sitt sarte, grønne slør, da stråler almen allerede i et tett, saftig, lysende grønt. Det er ingen blader, men utallige blomster, tett sammen i klaser eller bunter, som små grønne dråper. Så forsvinner det grønne for en tid, og går over i tørt brunt. Almen står nu naken og vinterlig midt mellom de andre levende, grønne trær. Først i mai kommer bladene.

Stammen hos gamle almetrær viser tykke utvekster med bunter av små grener. Ved første blikk kunne man tenke på eken. Også hos den er stammen et bilde på sammentrengt kraft. Men bildet forandrer seg

oppover i høyden. Hos eken fortsetter denne kraft utover i de ytterste bladspisser. Anderledes er det hos almen. Stammen streber først langsomt, streng, stiv, oppover. Men da bryter grenene ut fra et midtpunkt, stråler radialt oppover og assymetrisk utover til sidene, deler seg opp i lange, tynne, sarte sirlige grener. På disse spretter bladene frem, ordner seg til høyre og venstre, oppover og utover, beveger seg fremover på grenene, som stadig blir lettere og lysere. Det er som om de kunne forvandle tyngde til letthet. Bladene er assymetrisk formet, men i forhold til ekens uordnete assymetri, hersker her en klar lov. Det er likevekt mellom høyre og venstre, nede og oppe, det tunge og det lette. Først sent i mai spirer de grønne bladene frem, snart begynner fruktdannelsen, og i raskt tempo iler almen mot modning og død. Allerede i slutten av mai, begynnelsen av juni, ser man tusenvis av klaser med modne frø. De faller av og dekker skogbunnen, men de fleste av dem er ikke spiredyktige. Almens ved er mørk og hård som ekens, men den sprekker ikke så lett, lar seg lettere forme. Derimot viser den innslag av utkrystallisert, saltaktig substans. Tegningen i det indre ser ut som om den var oppstått av en ganske fin, sart, skjelvende rislen. Sammenlignet med eken kan man si : Det faste har skilt seg ut som jord. Resten av stoffet ble trukket inn igjen i en belivende, oppløsende, bløtere og formdannende strøm.

Således er almens geberde på den ene siden tilbakeholdt, oppstuet kraft, som trenger inn i det dype mørke og jordaktige, på den annen side bevegelig rislen, radial utstråling, som streber mot lyset (feuriges Versprühen), harmoniserende, aktiv utligning av polare krefter.

Også i den eurytmiske geberde I lever denne polaritet av kreftene mørke og lys, tyngde og letthet, den forbinder i skridende svingninger høyre og venstre, nede og oppe. Denne skridende, lette gratie, belivet av indre kraft, er også karakteristisk for almen. Asken får sin gratie og oppadstrebende kraft fra sin sterke, sprudlende vitalitet. Anderledes er det med almen. Dens vesen må trenge seg igjennom død og forherdelse; veden og stammen viser dette. Men da oppstår en kraft som springer ut fra en hemmelig indre kilde, den overvinner det trange og hårde, og almen streber mot de lyse høyder, former materien lettere og lettere.

Asken kan fortelle oss om forgangne tider, da jorden og

mennesket ennu levet av nådefulle, kosmisk-vitale krefter.

Almen er i midten, den er et bilde av nutidens menneske, som kan forherde og stivne til, men som også kan oppta åndsimpulsen fra Kristuskraftens kilde i sitt indre. Det kan gjennomtrenges av den, og derved atter seierrikt vende seg til regioner hvor dets høyere jeg hører hjemme. En sammenligning med bøken viser oss almens vesen også fra en annen side. Med sine grønne blader hører bøken til de første vårbud. Livs- og modningsprosessen varer fra april til oktober, den gir seg god tid med å bringe sine mange frø til modning og fruktbarhet. Den indre varmeprosess blir trukket helt inn i livsstrømmen og frembringer nærende olje. Almen får blader og frukt i løpet av mai måned, i et kort tidsrom. Også den får en overflod av frø, men de fleste er ufruktbare og "døde". Et eiendommelig fenomen. Skal vi bare ta det som et tegn på at almens livsprosesser er i tilbakegang, at den så å si forfaller i dekadens ? Men kanskje dette fenomen viser hen til en hemmelig naturlov ? "Naturen har meget død, for å ha meget liv". Kanskje er det i dette ordet av Goethe gjemt en annen dypere betydning ? Overalt i naturen frembringes et overskudd av frø. En del tjener til næring for andre skapninger, en del frembringer nytt liv. Resten går tilsynelatende til grunne uten nytte. Et spørsmål dukker opp i oss - men det skal ikke være noe mere enn et spørsmål. Skulle dette selvoppofrende liv, som tilsynelatende går nytteløst til grunne, ha en iboende kraft som blir gitt tilbake til hele jordorganismen ? En kraft som beliver og helbreder jorden, og gir den mulighet til å fortsette sitt liv ? Også almen frembringer et overskudd av frø, men de er ikke bestemt til å frembringe nye almetrær. I almen virker Merkurs kosmiske kraft. Dette siste fenomen kan bety at den er et bilde på den kosmiske, helbredende kraft, som gjør døden til en spire for et nytt, uselvisk høyere liv.

L ø n n e n

Lønnen tilhører lyset og høyden. Kirsebærtreet, eken og almen har mørk ved. Lønnens ved er hvit og lys og viser en enkel struktur. I motsetning til askens ved med det lyse, gyldne skjær, har lønnens ved et skjær av kjølig, marmorlignende blekhet. Billedhuggeren kan lett forme den som han vil, for den har ingen individuell betonet

tegning som almen, og ikke en slik egenvillig substans som eken.

Stammens bark viser en fin rislen, som minner om asken men den er lett knudret som eken og almen. Hos andre lønne-arter skaller den av i store stykker, en lysende rød farve bryter da frem fra dypet. Grener og kvister brer seg ut i vakker harmoni, men har ofte noe av ekens geberde som viser at også her er en motstand som skal overvinnes. Lønnens geberde viser seg karakteristisk om våren når de første blad springer ut. Som hos asken kommer de frem på det ytterste punkt av de lange grener, men der sprudler de frem som en fontene. Lønnebladene kunne man sammenligne med en stjerne-kule, som bæres oppover av en indre kraft og bydes frem til lyset. Dette bilde blir enda tydeligere når vi ser ovenfra og ned på askens og lønnens krone, hos asken et hav av sprudlende dråper, hos lønnen kuler formet ovenfra.

Bladene er sterkt formet med fem-symmetriske stående takker. Hos eken er bladet usymmetrisk rundt lappet. Man føler at her vil det indre trenge seg utover, vil være sterkere enn det ytre. Det spisst formete lønneblad åpenbarer en indre kraft som ganske visst er sterk, men som allikevel byr seg frem til noe ytre for å få sin form av dette.

Lønnens farve er grønn og dessuten gylden gul og rød, som bryter frem overalt. Det viser seg allerede på stammene, på de røde stilker, men særlig på de gule blomster, de gyldne frukter og fremforalt på de lysende gule blad om høsten.

Foruten kirsebærtreet er lønnen det første tre i denne rekke, som i de gule blomster viser stjerneprinsippet i full utvikling. Slik ser vi lønnen stige opp i de høyere regioner, gjennomlyst og omgitt av lyskrefter. Vi ser at den bærer sitt indre vesen oppover, for å bli formet av det kosmiske med dets stjernekrefter.

Ask og lønn er likeverdige søsken : lønnen gjentar det som asken allerede er, et bilde på kosmisk harmoni. Men asken lever nedenfra og oppover, lønnen dør oppover, inn i et høyere lysliv. Det som strømmer hos asken, stuer seg sammen hos eken, stråler hos almen, det blir hos lønnen hevet opp og båret mot høydene. Lønnens geberde er : gjenerobret kosmisk harmoni, indre sluttethet, edel ro og verdighet.

En sjel utfolder sitt sanneste vesen når den blir et speilbilde av ånden. Dikteren Christian Morgenstern har skrevet et dikt som lyder slik :

Nun wohne du darin
In diesem leeren Hause,
Aus dem der Welt Gebrause
Herausfloh und dahin...

Eurytmisk kan vi uttrykke denne stemning ved geberden O - Jupiter-geberden, som vi finner igjen hos lønnen : sjelen løfter seg opp mot ånden, opp over all jordbundethet. Den vider seg ut og forblir allikevel helt sluttet i seg selv.

Det egne vesens indre lyskraft blir gitt tilbake til kosmos i taknemlig, selvbevisst kjærlighet. Det som er mottatt av verdens-altet, er gått gjennom erfaringene på jorden og er blitt beriket av dette, det blir gitt tilbake igjen til verdensaltet.

B j e r k e n

Bjerken er et yndig og meget avholdt tre. Den lever i malernes bilder og dikternes sanger. Det nordiske folkeepos Kalewala forteller at Wainemoinens kantele ble laget av bjerketre, et instrument med vidunderlige toner. Bjerken er omgitt av farve, poesi og musikk, den er en "fremtidens drøm". Den har sitt hjem i den nord-østlige del av Europa, der hvor urgammel granitt møtes med havet, og hvor folkesjelen ennu drømmer om en lys fremtidskultur. Stammen er slank og smidig med den lysende hvite bark. Veden er bløt og hvit med en varm glans. Grenene løser seg efterhvert opp i lettere og finere kvister, som bøyer seg mot jorden med en ydmyk geberde. De tre-kantede, fintannete blad henger også nedover.

Allerede tidlig om våren kommer disse lysgrønne blad gjennom-strømmet av søt saft. Barken inneholder betulin, en harpiksholdig substans som gjør at den holder seg frisk meget lenge. Både bladenes saft og barkens olje blir brukt som medisin. I de eldre år opptrer som oftest hos mennesket sklerose og avlagringer i kroppen, der virker bjerken forfriskende, belivende, løsende og varmende. Slik hjelper den mennesket til å bli gammel på riktig måte. Følelsen av at bjerken utstrålen en helbredende kraft er dypt rotfestet i men-neskenes sinn. Før i tiden var det skikk og bruk at bøndene bar bjerkegrener inn i stall og fjøs, for å bevare husdyrene mot sykdom

og demoniske innflytelser.

Bjerken, som er det sarteste av alle trær, kan tåle den største kulde og tørke. Den vokser på granitt, kvartsholdig sand eller tørre moer på fjellet. I alpene finner man den inntil en høyde på 1800-1900 m. Likevel er den istand til å danne denne bløte ved med den søte, livgivende saft (sevje). Den må eie kosmisk-eteriske krefter, som kan forvandle den ytre kulde til indre varme, den tørre jord til oppkvikkende saft. Likevel har dens geberde intet av askens vitalitet eller ekens kjempende selv-hevdelse, som tåler så lite frost.

Bjerkens geberde er ynde og ydmykhet, kjærlig hengivenhet, en letthet som overvinner jordtyngden.

Dens indre vesen er lys og lutret liv. Også lønnen er et lysets tre, men det stiger oppover efter overvunnet kamp med jorden, først om høsten opplever det sin fulle forening med lyset. Bjerken er et barn av kosmos, i den blir lys til indre livskraft. Den bærer himmelsk lys inn i det jordiske, og gjennomstrømmer den mørke, døde materie med gjennomlyst liv. Dette vises også på barken, som ligner kirsebærtreets i bevegelsen, i dynamikken. Men kirsebærtreets bark er nesten sort og veden er mørk og tett. Bjerkens ved er lys og bløt og dette rene hvite skjær viser seg på overflaten, et avbilde av sjelen.

Bjerken er et sjelfullt tre, og vi aner en forbindelse med de kosmiske krefter som engang skal ta bolig i jordplaneten når den når det trinn som i åndsvidenskapen kalles Venus.

Den eurytmiske A kan gi oss en følelse av disse Venuskrefter i fremtiden. "Skapt ut av verdensaltet", slik opplever man seg i A. Jordmennesket blir helt og holdent til et forbauset spørsmål, og fra verdensaltet mottar det svaret. Kosmiske krefter senker seg ned til ham, gjennomsjeler, gjennomlyser og styrker ham. Vi aner fremtidens menneskebilde, hvor alder og død får et helt annet aspekt enn idag. Da vil mennesket ha lært å bli gammel på rett måte, dvs. kosmisk ung. Da vil det bli istand til å forvandle fysisk kulde i åndelig varme, det jordisk-gamle til kosmisk-eterisk ungdommelighet. Bjerken bærer disse krefter i seg på en planteaktig ubevisst måte. Mennesket må utvikle dem ved egen bevisst anstrengelse. Han vil finne dem når dette ordet engang blir virkelighet : "Ikke jeg, men Kristus i meg".

Ofte blir bjerken kalt et jomfruelig tre. Ser man på de indre krefter som er skildret her, så kunne man også kalle den en ungdommelig olding. Med sin overflod av kosmiske ungdomskrefter kan den helbrede en aldrende menneskehet, til denne har lært å utvikle i seg selv disse nye livskrefter.

Fra bøk til bjerk gikk vår vei, og her "møtes sirkelen" - "rundet sich der Kreis". Naturen har skapt et merkelig tre : "Hain-Buche" - carpinus - hvitbøk kalles det. Selv om den kalles bøk, hører den i botanikken til bjerkefamilien. Bøken har vi kalt et urtre, som den er også hvitbøken først og fremst formet og behersket av Saturnkreftene. Dette viser den hårde, grå stammen, treets indre dynamik og de tallrike frukter. Men der hvor det ytre kosmisk-astrale virker inn, i de sarte, fintannete, ofte hengende blad og i blomstene er den beslektet med bjerken.

Trærenes urmoderlige, eteriske vesen gjemmer likesom i seg bøk og bjerk, sitt yngste barn. Det som i tiden ligger langt fra hverandre, bøk og bjerk, kommer tilsyne som et eget vesen i hvitbøken.

Det som hittil er sagt, vil vi stille sammen i et skjema.
(se s. 15)

Når vi betrakter naturen på denne måten, så finner vi at hvert tre åpenbarer en bestemt kosmisk kraft i sitt samvirke med jorden og elementene. Vi ser hvordan allesammen danner et harmonisk hele med hverandre og ved siden av hverandre. Det er som tonene i en skala eller de enkelte lyder i ordet føyer seg sammen til en høyere enhet.

La oss igjen vende oss til mennesket. Det som taler til oss når når vi slik "går igjennom naturens eksamen", det kan vekke noe i vår sjel, noe som svinger og klinger med, noe som gjør oss taknemlige for at : verdenstanker og verdensordets krefter virker i planteverdenen. De virker også i oss som mennesker, de er lagt i vår sjel som spire og venter på sin utvikling. Vi minnes et ord av Schiller :

Søker du det høyeste, det største ?
Planten kan lære deg deg.
Det som den er viljeløs,
vær du det villende, - det er det!

	Saturn	Sol	Måne
	Bøk	Ask	Kirsebærtre
Treets farve	grå	lys gyldent skjær	rødlig brun med violett skjær
Farve som karakteriserer treets vesen	varm rød	grønn	hvit og sort
Forbindelse med elementene	lys ild jord	vann	
substans	olje		søt frukt før St.Hans
jordbunn	kalk (jord)		
Vokaler	U	AU	EI

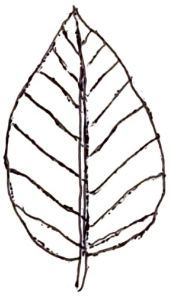

	Mars/Merkur Jord		Jupiter	Venus
	Ek	Alm	Lønn	Bjerk
Treets farve	lys brun	gulbrun	hvit (marmor-skimmer)	hvit (gyldent skimmer)
Farve som karakteriserer treets vesen	rust-rød		orange og gull	hvit og gull
Forbindelse med elementene	ild jord	jord	lys	kulde lys, liv
Substans	bitter garvesyre		søt saft	søt saft, olje
jordbunn				kiesel (kosmos)
Vokaler	E	I	O	A